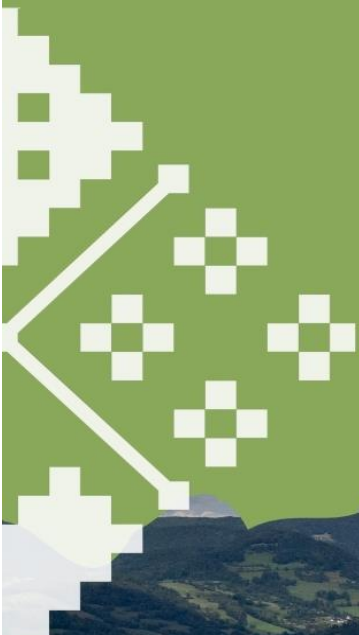

MIASTO I GMINA PIWNICZNA-ZDRÓJ

Przestrzeń Twórców

Diagnoza
potencjału, potrzeb
i oczekiwań środowiska
twórców kultury regionalnej
w gminie Piwniczna-Zdrój

Zadanie I
"Przestrzeń Twórców - inicjatywy oddolne w Piwnicznej-Zdroju"

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowe Centrum Kultury Dom Kultury+ Edycja 2026

MIEJSKO-GMINNY
OŚRODEK KULTURY
W PIWNICZNEJ-ZDRÓJU

RAPORT Z BADAŃ
MAJ 2026 R.

MIEJSKO-GMINNY
OŚRODEK KULTURY
W PIWNICZNEJ-ZDROJU

PRZESTRZEŃ TWÓRCÓW INICJATYWY ODDOLNE W PIWNICZNEJ-ZDROJU

Diagnoza potencjału, potrzeb i oczekiwań środowisk twórczych związanych z kulturą
regionalną w gminie Piwniczna-Zdrój

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

75

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach
programu Narodowego Centrum Kultury Dom Kultury+ Edycja 2026

Program Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2026

I. WSTĘP	6
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ	8
2.1. Położenie i charakterystyka społeczna	8
2.2. Dziedzictwo kulturowe regionu	8
2.3. Potencjał kulturowy gminy	9
III. MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK KULTURY W PIWNICZNEJ-ZDROJU JAKO PARTNER LOKALNYCH TWÓRCÓW	10
IV. METODOLOGIA BADAŃ	11
4.1. Cele badawcze	11
4.2. Zastosowane metody badawcze	11
4.3. Grupy badawcze	12
4.4. Przebieg procesu badawczego	12
V. WYNIKI BADAŃ	15
5.1. Potencjał twórczy gminy Piwniczna-Zdrój	15
5.2. Twórczość jako element tożsamości lokalnej	16
5.3. Bariery rozwoju działalności twórczej	16
5.4. Współpraca i integracja środowisk twórczych	17
5.5. Promocja lokalnej kultury i twórczości	17
5.6. Dziedzictwo wymagające ochrony i popularyzacji	18
VI. ANALIZA PRZEKROJOWA	18
6.1. Silne zakorzenienie twórczości w lokalnym dziedzictwie	19
6.2. Duża liczba aktywnych twórców	19
6.3. Niedostateczna integracja środowisk twórczych	19
6.4. Potrzeba nowoczesnej promocji	19
6.5. Potrzeba tworzenia warunków do przekazu międzypokoleniowego	20
6.6. Rola Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Piwnicznej-Zdroju	20
VII. WNIOSKI	21
VIII. REKOMENDACJE	23
8.1. Integracja środowisk twórczych	23
8.2. Rozwój działań międzypokoleniowych	23
8.3. Promocja lokalnych twórców	23
8.4. Ochrona i popularyzacja dziedzictwa kulturowego	24

8.5. Rozwój partnerstw lokalnych	24
8.6. Kierunki dla inicjatyw lokalnych	24
IX. PODSUMOWANIE	25

I. WSTĘP

Punktem wyjścia dla planowania działań kulturalnych odpowiadających na potrzeby mieszkańców jest rozpoznanie lokalnych zasobów, potencjałów oraz oczekiwań społeczności. Temu właśnie służy diagnoza społeczna realizowana w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2026.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Piwnicznej-Zdroju realizuje projekt „Przestrzeń Twórców – inicjatywy oddolne w Piwnicznej-Zdroju”, którego celem jest rozwijanie współpracy pomiędzy instytucją kultury a mieszkańcami oraz tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w kulturze i współtworzenia oferty kulturalnej. Program Dom Kultury+ zakłada budowanie relacji

pomiędzy instytucją kultury a społecznością lokalną, rozwijanie aktywności obywatelskiej oraz wzmacnianie oddolnych inicjatyw mieszkańców.

Przedmiotem niniejszej diagnozy jest środowisko lokalnych twórców, rękodzielników, muzyków, poetów, regionalistów, fotografów, malarzy, rzeźbiarzy oraz osób zajmujących się dokumentowaniem i popularyzacją dziedzictwa kulturowego regionu. Szczególną uwagę poświęcono osobom, których działalność związana jest z kulturą regionalną, tradycjami Górali Nadpopradzkich (Czarnych Górali) oraz szeroko rozumianym dziedzictwem kulturowym gminy Piwniczna-Zdrój.

Celem przeprowadzonych badań było rozpoznanie potencjału twórczego gminy, identyfikacja potrzeb i oczekiwań lokalnych środowisk twórczych, określenie najważniejszych barier utrudniających rozwój działalności kulturalnej oraz wypracowanie rekomendacji dla dalszej działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Piwnicznej-Zdroju.

Diagnoza stanowi również element procesu budowania długofalowej współpracy pomiędzy instytucją kultury a mieszkańcami oraz punkt wyjścia do realizacji inicjatyw lokalnych w kolejnym etapie programu Dom Kultury+.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ

2.1. Położenie i charakterystyka społeczna

Piwniczna-Zdrój położona jest w południowej części województwa małopolskiego, w powiecie nowosądeckim, na terenie Beskidu Sądeckiego. Gmina obejmuje miasto Piwniczna-Zdrój oraz szereg okolicznych miejscowości i przysiółków położonych w dolinie Popradu i na terenach górskich.

Położenie na pograniczu polsko-słowackim wpływało na rozwój lokalnej kultury, obyczajowości oraz specyficznej tożsamości mieszkańców.

2.2. Dziedzictwo kulturowe regionu

Gmina Piwniczna-Zdrój położona jest na obszarze zamieszkiwanym przez Górali Nadpopradzkich, zwanych również Czarnymi Góralami. Jest to grupa etnograficzna ukształtowana na pograniczu kultur polskiej, wołoskiej, słowackiej, łemkowskiej oraz lachów sądeckich której dziedzictwo do dziś stanowi ważny element lokalnej tożsamości. Charakterystyczne dla regionu są tradycje pasterskie, muzyka i śpiew ludowy, gwara, obrzędowość doroczna i rodzinna oraz bogate rzemiosło związane m.in. z tkactwem, obróbką drewna i przetwórstwem wełny.

Wśród najcenniejszych elementów dziedzictwa wymienić należy:

- rękawice furmańskie wpisane na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego,
- kulturę pasterską i tradycje związane z wypasem czarnych owiec,
- muzykę ludową i działalność zespołów regionalnych,
- lokalne rękodzieło,
- twórczość pisarzy, poetów i regionalistów,
- gwarę górali nadpopradzkich,
- historię uzdrowiska oraz lokalnej społeczności.

2.3. Potencjał kulturowy gminy

Najważniejszym zasobem kulturowym gminy są mieszkańcy – osoby aktywnie zaangażowane w ochronę, dokumentowanie i rozwijanie lokalnego dziedzictwa. Na terenie gminy działa wielu twórców ludowych, muzyków, poetów, rękodzielników, fotografów oraz regionalistów a także baców i hodowców owiec.

Istotną rolę odgrywają również organizacje społeczne, zespoły regionalne, szkoły, Biblioteka Publiczna oraz Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, które współtworzą lokalny system kultury.

III. MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK KULTURY W PIWNICZNEJ-ZDROJU JAKO PARTNER LOKALNYCH TWÓRCÓW

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Piwnicznej-Zdroju jest główną samorządową instytucją kultury działającą na terenie gminy. Realizuje działania z zakresu edukacji kulturalnej, animacji społecznej, organizacji wydarzeń oraz ochrony dziedzictwa kulturowego regionu.

Instytucja od wielu lat współpracuje z lokalnymi twórcami, zespołami regionalnymi, rękodzielnikami oraz osobami zaangażowanymi w dokumentowanie historii i tradycji regionu. Współpraca ta realizowana jest poprzez organizację wydarzeń, warsztatów, wystaw, konkursów i działań edukacyjnych. Badania przeprowadzone w ramach diagnozy pokazują jednak, że potencjał współpracy pomiędzy instytucją kultury a środowiskami twórczymi jest znacznie większy. Respondenci wskazywali potrzebę częstszych spotkań, lepszej komunikacji oraz stworzenia przestrzeni umożliwiającej wymianę doświadczeń i realizację wspólnych inicjatyw.

W opinii uczestników badań MGOK powinien pełnić rolę animatora współpracy, koordynatora działań oraz miejsca otwartego na inicjatywy mieszkańców.

IV. METODOLOGIA BADAŃ

4.1. Cele badawcze

Celem badań było:

- rozpoznanie potencjału twórczego mieszkańców gminy Piwniczna-Zdrój,
- identyfikacja potrzeb środowisk twórczych,
- określenie barier utrudniających rozwój działalności kulturalnej twórców-amatorów,
- poznanie opinii mieszkańców dotyczących lokalnej kultury,
- wypracowanie rekomendacji dla dalszych działań Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury wspierających rozwój mieszkańców w obszarze kultury regionalnej.

4.2. Zastosowane metody badawcze

W procesie badawczym wykorzystano:

- 5 indywidualnych wywiadów pogłębionych z 22 osobami,

- grupowy wywiad zogniskowany z 6 pracownikami Urzędu Miasta i jego jednostek,
- 3 mini wywiady realizowane podczas wydarzeń plenerowych oraz w punkcie informacji turystycznej, w których wzięło udział 106 respondentów.

4.3. Grupy badawcze

Badaniami objęto:

- malarzy, rzeźbiarzy i fotografów,
- muzyków i śpiewaków ludowych,
- rękodzielników,
- osoby piszące,
- regionalistów i krajoznawców,
- przedstawicieli instytucji publicznych i samorządu,
- mieszkańców gminy,
- turystów odwiedzających Piwniczną-Zdrój.

4.4. Przebieg procesu badawczego

Badania realizowano w maju 2026 roku. Proces obejmował przygotowanie narzędzi badawczych, przeprowadzenie wywiadów, analizę zgromadzonego materiału oraz opracowanie rekomendacji wynikających z przeprowadzonych badań.

Na etapie planowania badań zostały sformułowane pytania badawcze:

A. Co należy zrobić, żeby twórcy - amatorzy zechcieli dzielić się swoją twórczością: prezentować dorobek, spotykać się i wzajemnie inspirować?

B. Jak prezentować lokalnie i ponadlokalnie zasoby naszej kultury regionalnej?

C. Jak budować zgodę i współpracę między różnymi grupami/osobami zaangażowanymi w rozwój kultury lokalnej i niwelować bariery w relacjach?

Na ich podstawie dla każdego z wywiadów opracowano pytania do respondentów:

a) Indywidualny wywiad pogłębiony I z malarzami, rzeźbiarzami i fotografami:

- Co inspiruje Pana/Panią do pracy twórczej?
- Co Panu/Pani pomaga w prezentacji swojej twórczości o co stanowi barierę?
- Czego potrzeba, żeby lokalni malarze, rzeźbiarze i fotografowie częściej się spotykali, współpracowali i wzajemnie inspirowali?

b) Indywidualny wywiad pogłębiony II z muzykami i śpiewakami ludowymi:

- Co wpłynęło na Twój rozwój jako muzyka (śpiewka/śpiewaczki...)?
- Jak się czujesz występując przed publicznością?
- Jakich znasz muzyków i śpiewaków z terenu gminy?
- W jaki sposób chciałbyś się podzielić swoimi umiejętnościami z innymi osobami?
- Jak widzisz swoje uczestnictwo w spotkaniach / warsztatach poświęconych rozwijaniu swoich umiejętności?
- Jak widzisz siebie w działaniach domu kultury?

c) Indywidualny wywiad pogłębiony III z osobami piszącymi, regionalistami i krajoznawcami:

- Z czego jest pani/pan osobiście dumna/dumny, jeżeli chodzi o nasz region?
- Co szczególnie Pani/Pana zdaniem jest atutem (czymś szczególnym, niespotykanym w innym miejscu) regionu?
- Jakie trudności/bariery Pani/Pana zdaniem stoją na przeszkodzie integracji różnych środowisk twórczych w naszej gminie/regionie?
- Co mogą zrobić władze lokalne, instytucje publiczne, organizacje społeczne lub biznes, żeby promocja regionu była bardziej widoczna/skuteczna?
- Jakie zna pani/pan tematy związane z regionem do tej pory nie opisane, nie przebadane lub zbyt mało eksponowane, które warto przedstawić szerszej publiczności?
- Jakie działania mogłyby się przyczynić do integracji lokalnego środowiska oraz do podkreślenia lokalnej specyfiki?

d) Indywidualny wywiad pogłębiony IV z rękodzielnikami:

- Która z wykonanych przez Panią/Pana prac/realizacji/projektów sprawiła Pani/Panu największą radość i zadowolenie z siebie?
- Jakie bariery widzi Pan/Pani jeśli chodzi o prezentację swojej twórczości?
- Czego potrzebuje Pan/Pani żeby rozwijać swoje zainteresowania?
- Jakie ma Pani/Pan pomysły na inicjatywy jednoczące środowisko twórców ludowych/rękodzielników?
- W jakich warunkach najlepiej się Panu/Pani pracuje?
- W jaki sposób chciałby/chciałaby Pan/Pani zaprezentować efekty swojej pracy?

e) Zogniskowany wywiad grupowy z przedstawicielami instytucji publicznych i samorządu:

- Jak promować - lokalnie i ponadlokalnie - zasoby kultury regionalnej gminy Piwniczna? Proszę o pomysły na takie działania, ale też odniesienie to tych sposobów promocji, które już są wdrażane?

- Jak wzmocnić wsparcie ze strony jednostki samorządu terytorialnego, instytucji i organizacji społecznych oraz lokalnego biznesu dla rozwoju lokalnego potencjału kulturowego?

f) Mini wywiady realizowane podczas wydarzeń plenerowych z mieszkańcami gminy oraz turystami odwiedzającymi Piwniczną-Zdrój:

- Kogo zna Pan/Pani z Piwnicznej-Zdroju spośród lokalnych artystów amatorów?

- Co zabrał(a) by Pan/Pani z Piwnicznej-Zdroju jako pamiątkę?

- Czyje zdjęcia zdobią korytarze w ośrodku kultury?

Diagnozę przeprowadzono w duchu action research (badanie w działaniu). Jest to metodologia, w której badacze są zaangażowani nie tylko w proces badawczy ale i we wdrażanie rekomendacji.

Badaczami byli pracownicy Ośrodka Kultury:

Karolina Maślanka

Małgorzata Sitek

Piotr Maślanka

Izabela Kulig

Proces badawczy wspierała Anna Miodyńska oraz Katarzyna Paradecka.

Redakcja, skład, zdjęcia: Izabela Kulig

V. WYNIKI BADAŃ

5.1. Potencjał twórczy gminy Piwniczna-Zdrój

Przeprowadzone badania pozwalają stwierdzić, że gmina Piwniczna-Zdrój dysponuje znaczącym potencjałem twórczym, którego podstawę stanowią zarówno osoby zajmujące się twórczością artystyczną, jak i mieszkańcy aktywnie uczestniczący w działaniach związanych z ochroną i popularyzacją lokalnego dziedzictwa kulturowego.

W trakcie badań zidentyfikowano liczne środowiska twórcze reprezentujące różnorodne dziedziny działalności. Wśród nich znaleźli się muzycy, śpiewacy, rękodzielnicy, tkaczki, poeci, pisarze, regionaliści, fotografowie, malarze i rzeźbiarze. Badania wykazały, że twórczość lokalna nie ogranicza się do pojedynczych osób, lecz stanowi rozbudowaną sieć aktywności realizowanych zarówno indywidualnie, jak i w ramach organizacji, zespołów oraz nieformalnych grup.

Szczególną cechą środowiska twórczego Piwnicznej-Zdroju jest silne zakorzenienie w lokalnej tradycji. W wielu przypadkach umiejętności przekazywane są z pokolenia na pokolenie. Dotyczy

to zwłaszcza muzyki tradycyjnej, rękodzieła oraz wiedzy związanej z kulturą pasterską i historią regionu.

Respondenci wielokrotnie podkreślali, że kultura regionalna nie jest dla nich wyłącznie przedmiotem zainteresowania, lecz naturalnym elementem codziennego życia. Twórczość traktowana jest jako sposób zachowania pamięci o przodkach, przekazywania wiedzy młodszymi pokoleniom oraz budowania więzi ze społecznością lokalną.

Badania pokazują również, że potencjał twórczy gminy nie ogranicza się wyłącznie do osób już aktywnych. W wielu wypowiedziach pojawiała się informacja o mieszkańcach posiadających wiedzę, umiejętności i doświadczenie, którzy do tej pory nie angażowali się w działania publiczne lub nie prezentowali swojej twórczości szerszej grupie odbiorców.

5.2. Twórczość jako element tożsamości lokalnej

Analiza przeprowadzonych wywiadów pokazuje, że działalność twórcza mieszkańców gminy Piwniczna-Zdrój jest silnie związana z poczuciem lokalnej tożsamości.

Wśród źródeł inspiracji respondenci najczęściej wymieniali krajobraz Beskidu Sądeckiego, historię regionu, tradycje rodzinne, kulturę Czarnych Górali oraz codzienne doświadczenia związane z życiem w górskiej społeczności. Dotyczyło to zarówno twórców ludowych, jak i osób zajmujących się literaturą, fotografią czy działalnością regionalistyczną.

W przypadku poetów i osób piszących twórczość często pełni funkcję osobistej ekspresji oraz sposobu opisywania świata. Jednocześnie badani podkreślali znaczenie tematów regionalnych, historii lokalnej oraz postaci związanych z Piwniczną-Zdrojem.

Podobne tendencje widoczne są w środowisku muzyków, którzy wskazywali na znaczenie rodzinnych tradycji muzycznych oraz działalności zespołów regionalnych. Dla wielu respondentów pierwszym kontaktem z muzyką były rodzinne spotkania, działalność zespołów folklorystycznych lub zajęcia organizowane przez ośrodek kultury.

Badania wskazują, że kultura regionalna pozostaje ważnym elementem budowania więzi społecznych oraz poczucia przynależności do miejsca zamieszkania.

5.3. Bariery rozwoju działalności twórczej

Pomimo dużej aktywności respondentów badania pozwoliły zidentyfikować szereg barier utrudniających rozwój działalności twórczej.

Najczęściej wskazywaną przeszkodą był brak czasu wynikający z obowiązków zawodowych i rodzinnych. Problem ten pojawiał się szczególnie wśród osób piszących, rękodzielników oraz osób prowadzących działalność twórczą równoległą z pracą zawodową.

Drugą istotną barierą są ograniczenia finansowe. Dotyczą one przede wszystkim publikacji książek i tomików poezji, organizacji wystaw, zakupu materiałów niezbędnych do prowadzenia działalności artystycznej oraz promocji twórczości.

W przypadku muzyków często wskazywano na brak odpowiednio wyposażonej przestrzeni do prób, nagrań oraz rozwoju umiejętności na poziomie bardziej zaawansowanym. Respondenci zwracali uwagę, że oferta edukacyjna skierowana jest przede wszystkim do dzieci i młodzieży rozpoczynających naukę, natomiast brakuje propozycji dla osób rozwijających już posiadane kompetencje.

Wśród twórców wizualnych pojawiał się temat trudności związanych z promocją własnej twórczości oraz ograniczonych możliwości prezentacji prac. Pomimo rozwoju mediów społecznościowych wielu respondentów wskazywało na brak czasu lub kompetencji potrzebnych do prowadzenia skutecznych działań promocyjnych.

5.4. Współpraca i integracja środowisk twórczych

Jednym z najważniejszych tematów pojawiających się w niemal wszystkich grupach badawczych była potrzeba integracji środowisk twórczych.

Respondenci zwracali uwagę, że na terenie gminy działa wiele aktywnych osób, jednak kontakty pomiędzy poszczególnymi środowiskami są ograniczone. Muzycy często nie znają innych muzyków działających w regionie. Podobna sytuacja dotyczy rękodzielników, twórców literatury czy artystów wizualnych.

Badani podkreślali potrzebę organizacji spotkań służących wymianie doświadczeń, wspólnemu planowaniu działań oraz wzajemnej inspiracji. W wielu wypowiedziach pojawiało się przekonanie, że współpraca mogłaby przyczynić się do powstawania nowych inicjatyw oraz zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców.

Wskazywano również potrzebę stworzenia miejsca lub mechanizmu umożliwiającego regularny kontakt przedstawicieli różnych środowisk twórczych.

5.5. Promocja lokalnej kultury i twórczości

Temat promocji pojawiał się praktycznie we wszystkich przeprowadzonych badaniach.

Respondenci wskazywali, że lokalna kultura posiada duży potencjał promocyjny, który nie jest jeszcze w pełni wykorzystywany. Dotyczy to zarówno promocji twórców, jak i samych elementów dziedzictwa kulturowego.

Wśród proponowanych działań wymieniano organizację wystaw, plenerów, warsztatów, podcastów, audiobooków, wydarzeń literackich oraz działań promocyjnych prowadzonych za pośrednictwem mediów społecznościowych.

Szczególnie często pojawiał się postulat stworzenia wspólnej platformy informacyjnej prezentującej lokalnych twórców, ich działalność oraz ofertę skierowaną do mieszkańców i turystów.

Badani zwracali uwagę, że promocja powinna obejmować nie tylko same produkty i wydarzenia, ale również osoby stojące za ich powstaniem.

5.6. Dziedzictwo wymagające ochrony i popularyzacji

Respondenci wskazali szereg elementów lokalnego dziedzictwa, które ich zdaniem wymagają szczególnej troski i dalszej popularyzacji.

Najczęściej wymieniano rękawice furmańskie, kulturę pasterską, muzykę tradycyjną, gwara oraz historię Piwnicznej-Zdroju. Wśród tematów wymagających dalszego opracowania pojawiały się również dzieje miejscowości w XIX i XX wieku, historia lokalnych twórców, architektura regionalna oraz dziedzictwo związane z uzdrowiskiem.

W wielu wypowiedziach podkreślano znaczenie dokumentowania wiedzy najstarszych mieszkańców oraz potrzebę tworzenia materiałów edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży.

Badani zwracali uwagę, że zachowanie lokalnego dziedzictwa wymaga nie tylko dokumentacji, ale przede wszystkim tworzenia warunków do jego praktykowania i przekazywania kolejnym pokoleniom.

VI. ANALIZA PRZEKROJOWA

Analiza materiału zgromadzonego podczas badań pozwala spojrzeć na środowisko twórcze gminy Piwniczna-Zdrój w sposób całościowy. Pomimo różnorodności grup badawczych oraz odmiennych obszarów działalności respondentów, w przeprowadzonych wywiadach pojawiło się wiele wspólnych wątków, które pozwalają określić zarówno mocne strony lokalnego środowiska twórczego, jak i najważniejsze wyzwania stojące przed jego dalszym rozwojem.

6.1. Silne zakorzenie twórczości w lokalnym dziedzictwie

Jednym z najważniejszych wniosków płynących z badań jest silny związek twórczości mieszkańców z lokalnym dziedzictwem kulturowym. Niezależnie od rodzaju działalności twórczej respondenci wielokrotnie wskazywali na znaczenie krajobrazu, historii, tradycji rodzinnych oraz kultury Czarnych Górali jako źródeł inspiracji.

Kultura regionalna nie jest traktowana wyłącznie jako temat działań artystycznych, lecz jako naturalny element codziennego życia. Wielu respondentów podkreślało, że ich działalność wynika z potrzeby zachowania pamięci o regionie, przekazywania wiedzy kolejnym pokoleniom oraz ochrony lokalnej tożsamości.

6.2. Duża liczba aktywnych twórców

Badania wykazały, że gmina Piwniczna-Zdrój posiada wyjątkowo liczne i różnorodne środowisko twórcze. Dotyczy to zarówno osób działających indywidualnie, jak i grup formalnych oraz nieformalnych.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że aktywność twórcza występuje w wielu obszarach jednocześnie. Obok twórców ludowych funkcjonują muzycy, poeci, regionaliści, rękodzielnicy, fotografowie oraz osoby dokumentujące historię regionu, istotnym jest fakt, iż nabyte umiejętności i pasje są często wpisane w tradycje rodzinne przekazywane z pokolenia na pokolenie. Tak szerokie spektrum działalności stanowi istotny kapitał społeczny i kulturowy gminy.

6.3. Niedostateczna integracja środowisk twórczych

Najczęściej powtarzającym się problemem nie był brak aktywności, lecz brak regularnych kontaktów pomiędzy poszczególnymi środowiskami twórczymi.

Respondenci wskazywali, że wiele osób tworzy samodzielnie, często nie znając innych twórców działających na terenie gminy. Brakuje przestrzeni służącej wymianie doświadczeń, wspólnemu planowaniu działań oraz budowaniu relacji.

Zjawisko to widoczne było szczególnie wśród muzyków, rękodzielników oraz twórców indywidualnych. Badani deklarowali gotowość do współpracy, jednak jednocześnie wskazywali na brak okazji do wzajemnego poznania się i wspólnego działania.

6.4. Potrzeba nowoczesnej promocji

W niemal wszystkich grupach badawczych pojawiał się temat promocji. Respondenci zwracali uwagę, że lokalni twórcy są słabo widoczni poza środowiskiem mieszkańców gminy.

Wyniki badań wskazują na potrzebę budowania spójnego systemu promocji obejmującego zarówno działania tradycyjne, jak i wykorzystanie nowoczesnych narzędzi komunikacji. Szczególnie istotne wydaje się wykorzystanie mediów społecznościowych, materiałów audiowizualnych oraz działań skierowanych do turystów odwiedzających region. Należy zwrócić uwagę, iż turyści bardzo doceniają i poszukują lokalnego rękodzieła oraz pamiątek nim inspirowanych a które obecnie są praktycznie niedostępne w lokalnych punktach usługi.

6.5. Potrzeba tworzenia warunków do przekazu międzypokoleniowego

W wielu wypowiedziach pojawiał się temat przekazywania wiedzy i umiejętności młodszemu pokoleniu. Dotyczyło to zwłaszcza muzyki tradycyjnej, tkactwa, rękodzieła oraz wiedzy o historii regionu.

Respondenci podkreślali, że zachowanie lokalnego dziedzictwa wymaga nie tylko dokumentowania, ale przede wszystkim stwarzania okazji do bezpośredniego kontaktu pomiędzy mistrzami a osobami rozpoczynającymi swoją działalność.

6.6. Rola Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Piwnicznej-Zdroju

Przeprowadzone badania pokazują, że Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury postrzegany jest jako instytucja posiadająca potencjał do integrowania środowisk twórczych i inicjowania wspólnych działań.

Respondenci oczekują od MGOK nie tylko organizacji wydarzeń, ale również tworzenia przestrzeni do spotkań, wspierania promocji twórców oraz rozwijania partnerstw pomiędzy różnymi grupami działającymi na rzecz kultury lokalnej.

VII. WNIOSKI

Na podstawie przeprowadzonych badań sformułowano następujące wnioski:

1. Gmina Piwniczna-Zdrój dysponuje znaczącym potencjałem kulturowym opartym na aktywności mieszkańców oraz bogatym dziedzictwie regionalnym.
2. Środowisko twórcze gminy jest różnorodne i obejmuje przedstawicieli wielu dziedzin działalności artystycznej oraz społecznej.
3. Twórczość mieszkańców jest silnie związana z lokalną tożsamością i kulturą regionu.
4. Największym wyzwaniem nie jest brak twórców ani brak aktywności mieszkańców, lecz niewystarczająca integracja środowisk twórczych.
5. Istnieje potrzeba tworzenia przestrzeni umożliwiających współpracę, wymianę doświadczeń oraz realizację wspólnych przedsięwzięć.
6. Lokalni twórcy oczekują większego wsparcia w zakresie promocji swojej działalności.

7. Mieszkańcy dobrze rozpoznają lokalnych twórców, jednak ich rozpoznawalność poza środowiskiem lokalnym pozostaje ograniczona.
8. Szczególnym potencjałem promocyjnym gminy są rękawice furmańskie, kultura pasterska, rękodzieło, muzyka tradycyjna oraz historia regionu i tradycje uzdrowiskowe.
9. Istnieje potrzeba wzmacniania działań służących przekazywaniu wiedzy i umiejętności pomiędzy pokoleniami.
10. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury powinien pełnić rolę animatora współpracy pomiędzy środowiskami twórczymi.
11. Brak w Piwnicznej wydarzenia skoncentrowanego wyłącznie na twórczości inspirowanej regionem.
12. Brak w gminie zintegrowanego systemu w różnych zakresach wspierającego artystów-amatorów.
13. Niedostateczna wydaje się współpraca lokalnych instytucji i organizacji kultury na rzecz środowiska twórców nieprofesjonalnych.
14. Zbyt mało jest przestrzeni wystawienniczej, gdzie twórcy mogą prezentować swoje dzieła.

VIII. REKOMENDACJE

8.1. Integracja środowisk twórczych

Rekomenduje się tworzenie regularnych okazji do spotkań przedstawicieli różnych środowisk twórczych. Mogą to być fora twórców, spotkania tematyczne, wizyty studyjne, warsztaty lub działania realizowane w formule partnerskiej.

8.2. Rozwój działań międzypokoleniowych

Warto wspierać projekty umożliwiające przekazywanie wiedzy i umiejętności pomiędzy pokoleniami. Szczególnie istotne są działania związane z muzyką tradycyjną, rękodziełem, tkactwem, kulturą pasterską oraz historią lokalną.

8.3. Promocja lokalnych twórców

Zasadne wydaje się stworzenie systemu promocji lokalnych twórców obejmującego:

- bazę twórców,
- działania w mediach społecznościowych,
- materiały filmowe i fotograficzne,
- wystawy i prezentacje,
- działania skierowane do turystów.

8.4. Ochrona i popularyzacja dziedzictwa kulturowego

Szczególnego wsparcia wymagają inicjatywy związane z:

- rękawicami furmańskimi,
- kulturą pasterską,
- muzyką tradycyjną,
- gwarą lokalną,
- historią Piwnicznej-Zdroju,
- dokumentowaniem wspomnień mieszkańców,
- walorami uzdrowiskowymi.

8.5. Rozwój partnerstw lokalnych

Wskazane jest budowanie trwałych partnerstw pomiędzy MGOK, Biblioteką Publiczną, szkołami, organizacjami społecznymi, twórcami oraz samorządem lokalnym.

8.6. Kierunki dla inicjatyw lokalnych

W II. części programu Dom Kultury+ rekomenduje się wspieranie inicjatyw:

- integrujących mieszkańców,
- opartych na lokalnym dziedzictwie,
- rozwijających kompetencje twórcze,
- promujących lokalnych twórców,
- wzmacniających współpracę międzypokoleniową,

- dokumentujących historię i tradycję regionu,
- angażujących mieszkańców w tworzenie oferty kulturalnej.

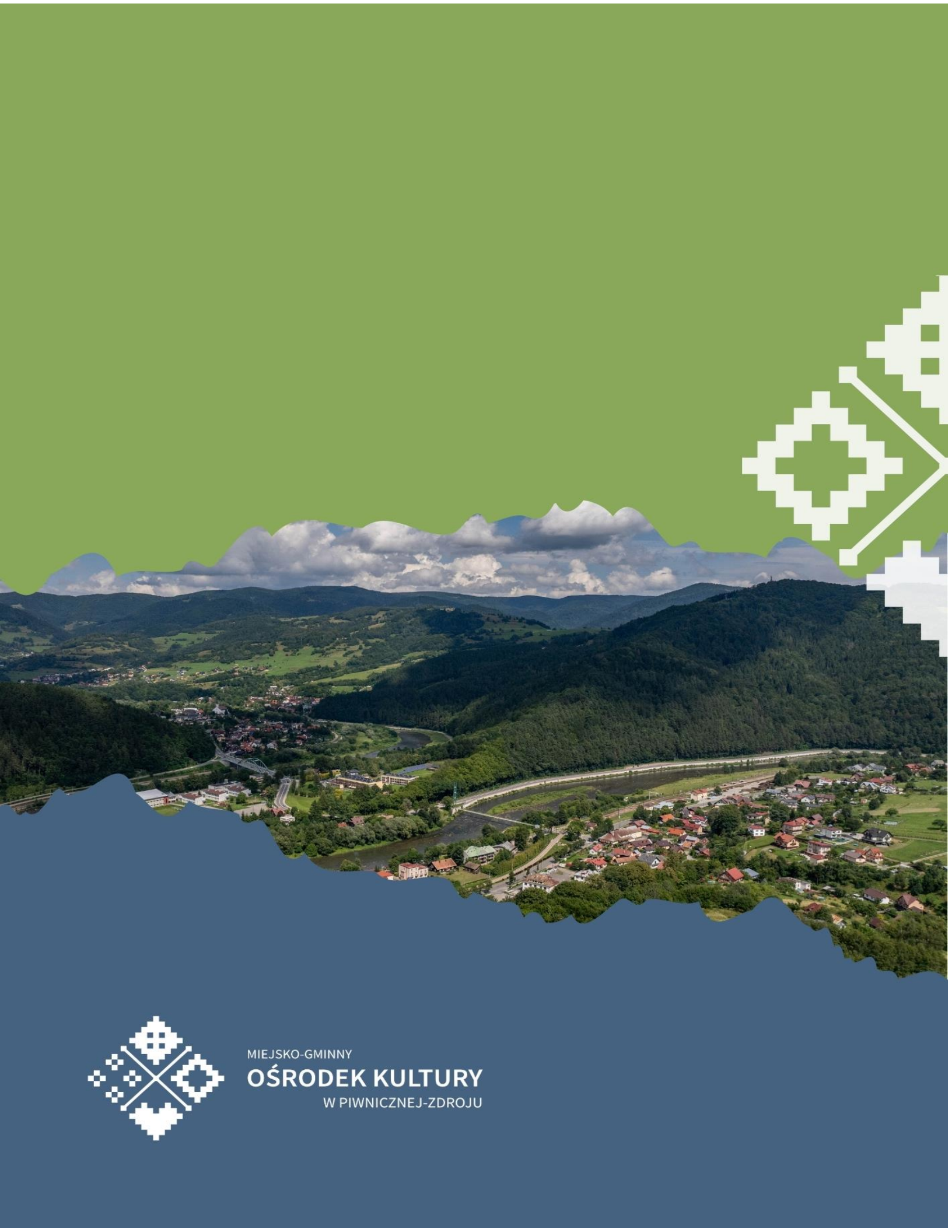
IX. PODSUMOWANIE

Przeprowadzone badania pokazują, że Piwniczna-Zdrój jest miejscem o wyjątkowym potencjale kulturowym. O sile lokalnej kultury decydują przede wszystkim mieszkańcy – twórcy, regionaliści, muzycy, rękodzielnicy, społecznicy i pasjonaci, którzy każdego dnia przyczyniają się do zachowania i rozwijania dziedzictwa regionu.

Najważniejszym wyzwaniem na najbliższe lata pozostaje stworzenie warunków umożliwiających współpracę, integrację i wzajemne wspieranie się środowisk twórczych. Wykorzystanie istniejącego potencjału może przyczynić się nie tylko do rozwoju kultury, ale również do wzmacniania więzi społecznych, budowania lokalnej tożsamości oraz promocji gminy Piwniczna-Zdrój.

Załączniki:

- Załącznik 1 Wyniki wywiadów z muzykami
- Załącznik 2 Wyniki wywiadów z regionalistami
- Załącznik 3 Wyniki wywiadów z rękodzielnikami
- Załącznik 4 Wyniki wywiadów z poetami, ludźmi pióra
- Załącznik 5 Wyniki wywiadu zogniskowanego
- Załącznik 6 Wyniki mini wywiadów

MIEJSKO-GMINNY
OŚRODEK KULTURY
W PIWNICZNEJ-ZDROJU